

Socialudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Tilbud til børn, unge og voksne
med særlige behov

Læsevejledning til budgetbemærkningerne

Budgettet skal løse flere forskellige opgaver. Der skelnes mellem den finansielle opgave, den bevillingsmæssige opgave og informationsopgaven.

Budgetbemærkningerne på drift og anlæg er med til at understøtte disse 3 opgaver.

Her kan man finde oversigter over kommunens udgifter fordelt på de forskellige opgaveområder (bevillingsområder). Budgettet angiver størrelsen på det spillerum, der er overlagt til udvalgene og til forvaltningen og aftaleenhederne, når der i årets løb skal foretages økonomiske dispositioner.

Budgetbemærkningerne til budgettet er opdelt i del 1 og del 2.

Del 1 består af en kort beskrivelse af bevillingsområdet, hovedtal for budgettet på drift og anlæg i de fire budgetår samt en aktuel økonomisk status og ændringer fra budgetaftalen.

Del 2 indeholder en mere dybdegående beskrivelse af bevillingsområdet og dets budgetforudsætninger, herunder tildelingsmodeller og demografireguleringer. Del 2 redegør også for budgetændringer på området, der er foretaget siden sidste års vedtagne budget.

Del 2 indeholder desuden en beskrivelse af udvalgenes anlægsprojekter, som har budget i de fire budgetår. For hvert anlægsprojekt fremgår en flerårig oversigt over rådighedsbeløbene og de frigivne anlægsbevillinger knyttet til rådighedsbeløbene. Der er endvidere en beskrivelse af anlægsprojektets formål og status.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

1. Beskrivelse af området

Socialområdet hjælper, støtter og behandler børn og unge med handicap og voksne med særlige behov til at mestre deres eget liv og få en øget livskvalitet.

Børn og unge med handicap gives tilbud gennem specialbørnehave, familierådgivere, familiepleje, døgninstitution og særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser.

Voksne med særlige behov får støtte til at strukturere deres hverdag og at skabe sociale kontakter samt hjælp til daglige ting som indkøb og madlavning – både i eget hjem eller i et fællesskab. Socialområdet giver også støtte til og behandler personer med alkohol- og stofmisbrug.

Der er pr. 1. oktober 2022 gennemført en omorganisering af centrene på socialområdet, som indebærer, at Center for Børnehandicap og Autisme og Center for Voksenhandicap omlægges til nye centre – Center for Autisme, Senhjerneskade og Læring og Center for Handicap. Center for Psykiatri og Socialt Udsatte fortsætter i sin nuværende form. Omlægningen samler myndighedsfunktionen på handicapområdet i ét center, hvormed der sikres et fælles fokus på overgange fra barn til voksen på handicapområdet. Omorganiseringen søger samtidig at fastholde det, som virker godt i den nuværende organisering. Det betyder, at centrene fortsat er målgruppeopdelt, og at alle tilbud til målgruppen derfor så vidt muligt er samlet i samme center.

Randers Kommune har som mål at sikre, at tilbud og indsats gives med henblik på, at borgere med særlige behov kan deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres ressourcer bedst muligt med afsæt i borgerens ønsker og drømme til eget liv.

Politik for borgere med særlige behov er en paraply over kommunens samlede indsats for borgere, der har særligt behov for støtte, og udstikker de overordnede visioner, centrale værdier og retningslinjer for målgruppen. Under politikken findes en række planer, som beskriver, hvordan der arbejdes konkret og målrettet med at omsætte politikken visioner. De følgende fire planer på socialområdet refererer til politikken:

- Børnehandicapplan 2020-23
- Voksenhandicapplan 2020-23
- Plan for udsatteområdet 2018-21 (Forslag til en ny plan for udsatteområdet forelægges byrådet i primo 2023)
- Psykiatriplan 2018-21 (Forslag til en ny psykiatriplan forelægges byrådet primo 2023)

Fakta (antal unikke personer 2021)

Botilbud voksne	589
Mestringsvejledning i eget hjem	900
Herberg/forsorgshjem	158
Misbrugsbehandling stof – antal borgere	369
Misbrugsbehandling alkohol – antal borgere	221
Børn og unge i døgnforanstaltninger	44
Børn og unge i forebyggende tilbud	301

Politikker

Politik for borgere med særligt behov

[Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker](https://randers.dk/politikker)

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

2. Hovedtal

2.1. Drift

Tilbud til børn-unge-voksne m. særlige behov (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Serviceammen	621,7	612,3	611,5	611,1
Psykiatri og Socialt Udsatte	139,5	139,5	139,5	139,5
Handicap	451,5	442,2	441,3	440,9
Autisme, senhjerneskade og læring	30,6	30,6	30,6	30,6
Uden for serviceammen	-12,8	-13,2	-13,0	-12,7
Handicap	-12,8	-13,2	-13,0	-12,7
I alt	608,8	599,1	598,5	598,4

2.1.1. Service

Tabellen viser budgettet fra 2023 til 2026 og omfatter tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov. Budgettet inden for serviceammen er på 621,7 mio. kr. i 2023. Fra 2023 til 2024 falder budgettet med 9,4 mio. kr. Dette skyldes udløb af følgende tre bevillinger fra budgetaftalen 2022-25:

- Styrkelse af børnehandicapområdet (3,8 mio. kr. i 2022 og 2023)
- Flere murstensløse tilbud på socialområdet (2,1 mio. kr. i 2022 og 4,2 mio. kr. i 2023)
- Styrkelse af socialrådets egne botilbud (1 mio. kr. i 2022 og 0,1 mio. kr. i 2023). Herudover er der bevilget anlægsmidler til formålet jf. afsnit 2.2.

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte tilbyder ydelser til borgere over 18 år med komplekse problemer på flere livsområder, f.eks. dårlig økonomi og gæld, sindslidelse, misbrug og afhængighed af alkohol og stoffer og hjemløshed. Center for Handicap leverer tilbud til børn, unge og voksne med et handicap og Center for Autisme, Senhjerneskade og Læring varetager indsatser for voksne med autismespektrumforstyrrelser eller med en senhjerneskade. Hertil varetager centret aktivitets- og beskæftigelsestilbud for voksne med særlige behov samt STU tilbud (Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse).

2.1.2. Uden for serviceammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoindtægter for 12,8 mio. kr. i 2023. Området budgetlægges forfra hvert år. Budgettet baseres på foregående års regnskabsresultat og forventninger til det fremtidige forbrug.

Budgettet omfatter tabt arbejdsfortjeneste og nødvendige merudgifter i forbindelse med børn med handicap, hjemmepasningsordning og særlig transport.

Hertil omfatter budgettet husleje i ældreboliger, kompensation for merudgifter og statsrefusion af særligt dyre enkeltsager.

Staten kompenserer kommunerne for en andel af udgifterne til særligt dyre enkeltsager på det sociale område. Budgetlægning på området er baseret på KL's skøn over udviklingen i indtægterne på landsplan fra den centrale refusionsordning.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

2.2. Anlæg

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Styrkelse egne voksentilbud BA22-2025	4,9	0,0	0,0	0,0
Økonomisk handleplan BA23-26	0,0	6,5	8,2	5,5
I alt	4,9	6,5	8,2	5,5

I budgetaftalen 2022-25 blev der afsat 2,7 mio. kr. i 2022 og i 2023 4,7 mio. kr. (4,9 mio. kr. i 2023-priser) til styrkelse af socialrådets egne botilbud. Midlerne er afsat til etablering af 16 nye botilbudspladser på voksenområdet og 1 fleksbolig årligt (separat/enkeltvist). På byrådsmøde 12. sept. 2022 blev plan for opførelse af 10 boliger på Bosted Neptunvej godkendt. Hertil har byrådet den 14. nov. 2022 godkendt planerne for udvidelse af Bosted Marienborgvej med 2 boliger til borgere med store funktionsnedsættelser

I budgetaftalen 2023-26 blev der vedtaget en økonomisk handleplan for socialområdet, som bl.a. indeholder dele af en ny boligplan på socialområdet. Her er der givet midler i 2024-26 til et nyt midlertidigt botilbud med 15 boliger og et nyt længerevarende botilbud med 15 boliger.

Der henvises til del 2 for yderligere oplysninger om anlægsprojekterne.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1. Aktuel status

Randers Kommune har i en årrække haft en markant stigning i udgifterne på det specialiserede socialområde. Udgiftsstigningen på området ses også i en lang række af landets øvrige kommuner. De stigende udgifter skyldes især en markant stigning i antallet af og udgifterne til særligt dyre enkeltsager til området. Udover stigende udgifter til særligt dyre sager ses generelt en tendens til stigende gennemsnitspriser for borgere i bo- og døgntilbud, som også udfordrer økonomien på socialområdet.

Der er iværksat en række initiativer med henblik på at forbedre økonomien på området, som bl.a. omfatter en tættere opfølgning på visitationen af nye sager og merbevillinger i eksisterende sager. På udførerområdet lykkedes det i 2020 og 2021 at opnå et resultat tæt på balance, og der er i 2022 en tæt opfølgning på økonomien på udførerområdet med henblik på at fastholde en økonomi i balance.

I budgetaftalen for 2021-24 blev der aftalt en gældsnedskrivning på socialområdet på 8 mio. kr. årligt i 2021-23 og i budgetaftalen 2022-25 blev der afsat yderligere 8,8 mio. kr. årligt i 2022-23 til nedskrivning af gælden.

Hertil er der som et led i budgetaftalen for 2022-2025 besluttet en række initiativer med henblik på at bremse væksten i særligt dyre enkeltsager bl.a. i form af de tre tidligere nævnte investeringsmodeller og en økonomisk handleplan for socialområdet.

En udfoldet indsatsbeskrivelse for spor 1 vedr. styrkelse af børnehandicapområdet og spor 2 vedr. udvikling af flere murstensløse tilbud på socialområdet blev forelagt socialudvalget den 24. marts

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 1

2022. Spor 3, som omhandler en styrkelse af socialområdets egne botilbud blev godkendt af socialudvalget den 19. maj 2022.

Første del af en økonomisk handleplan for socialområdet blev godkendt af byrådet den 16. maj 2022 og omfatter initiativer, der hurtigt kan sættes i værk. Den anden del af handleplanen, som omfatter en række initiativer med lidt længere udviklingshorisont blev vedtaget som en del af budgetaftalen 2023-26. Handleplanens initiativer forventes at bidrage til at afbøde de kommende års udgiftsstigninger på socialområdet, men er ikke tilstrækkelige til at sikre en økonomi i balance.

Der forventes en demografiregulering vedr. socialområdet på 12,2 mio. kr. i 2023 stigende til 19,5 mio. kr. i 2026, der er indregnet i basisbudgettet. Demografibeløbene for 2024-2026 er placeret på en central pulje og vil blive udmøntet i forbindelse med de kommende års budgetlægninger. Der henvises til del 2 for en mere detaljeret beskrivelse.

3.2. Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag på socialudvalgets område.

Ændringer fra budgetaftalen - drift (1.000 kr.)	2023	2024	2025	2026
Økonomisk handleplan på socialområdet 2023-26	5.800	5.800	4.300	3.900
Tilskud til frivillige foreninger	1.000			
I alt	6.800	5.800	4.300	3.900

Ændringer fra budgetaftalen - anlæg (1.000 kr.)	2023	2024	2025	2026
Økonomisk handleplan på socialområdet 2023-26		6.500	8.200	5.500
I alt	0	6.500	8.200	5.500

Der er i forbindelse med budgetaftalen for 2023-26 vedtaget en økonomisk handleplan for socialområdet, hvor der er afsat driftsmidler på 5,8 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 samt 4,3 mio. kr. i 2025 og 3,9 mio. kr. til at understøtte arbejdet med handleplanen og de heri indeholdte investeringer.

I budgetaftalen 2023-26 er der givet driftstilskud til frivillige foreninger på 1 mio. kr. i 2023, som består af 0,2 mio. kr. til Den Blå Paraply, 0,6 mio. kr. til SAM foreningen og 0,2 mio. kr. til Selvhjælp Randers samt 0,5 mio. kr. til Feriecamp Randers. Frivilligværkets tilskud er reduceret med 0,5 mio. kr. fra 2023 og frem.

Som en del af handleplanen er der herudover bevilget anlægsmidler i 2024-26 til etablering af et nyt midlertidigt botilbud med 15 boliger og et nyt længerevarende botilbud med 15 boliger. Boligerne forventes klar til indflytning i fjerde kvartal 2026.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

1. Uddybende beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter vedrørende tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov.

Der er pr. 1. oktober 2022 gennemført en omorganisering af centrene på socialområdet, som indebærer, at Center for Børnehandicap og Autisme og Center for Voksenhandicap omlægges til to nye centre – Center for Autisme, Senhjernesgade og Læring og Center for Handicap. Center for Psykiatri og Socialt Udsatte fortsætter i sin nuværende form.

Omlægningen er bl.a. sket for at samle myndighedsfunktionen på handicapområdet i ét center. Samlingen skal sikre, at der er et fælles fokus på overgange fra barn til voksen på handicapområdet. Omorganiseringen søger samtidig at fastholde det, som virker godt i den nuværende organisering. Det betyder, at centrene fortsat er målgruppeopdelt, og at alle tilbud til målgruppen derfor så vidt muligt er samlet i samme center.

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingsområdet. Desuden vises budgetbeløbene for 2023:

Tilbud til børn-unge-voksne m. særlige behov (mio. kr.) 2023	Udgift	Indtægt	Netto
Servicerammen	728,6	-107,0	621,7
Psykiatri og Socialt Udsatte	163,2	-23,7	139,5
Handicap	503,0	-51,6	451,5
Autisme, senhjernesgade og læring	62,4	-31,8	30,6
Uden for servicerammen	48,1	-60,9	-12,8
Handicap	48,1	-60,9	-12,8
I alt	776,8	-167,9	608,8

I de efterfølgende afsnit er der udarbejdet en kort beskrivelse af de enkelte områder. Beskrivelserne indeholder en gennemgang af det enkelte udgiftsområde. Indenfor det enkelte område er der både udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1. Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet for hele socialområdet er budgetteret med nettoudgifter for 621,7 mio. kr. i 2023. I de efterfølgende afsnit er der udarbejdet en kort beskrivelse af de enkelte områder.

1.1.1. Psykiatri

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte tilbyder indsatser for borgere over 18 år med psykisk sårbarhed. Psykisk sårbarhed er en samlet betegnelse for borgere med psykisk sygdom, udviklingsforstyrrelser og/eller psykiske funktionsnedsættelser. Myndighedsafdelingen i centeret yder råd og vejledning til borgere med psykisk sårbarhed, visiterer til foranstaltninger samt følger op på disse.

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte arbejder ud fra en målsætning om, at psykisk sårbare borgere kan komme sig helt eller delvist fra deres psykiske lidelse og mestre eget liv med de udfordringer, der

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

måtte være. Indsatserne har derfor til formål at udvikle og støtte borgere med psykisk sårbarhed til at opnå et mere selvstændigt liv.

Centerets tilbudsvifte omfatter f.eks. bo- og aktivitetstilbud, væresteder, fremskudt rådgivning og mestringsvejledning.

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte driver Psykiatriens Hus, som rummer en lang række aktivitetstilbud, f.eks. kreative aktiviteter, sport, IT-cafe, samværstilbud og undervisning i Recoverykolen. Tilbuddet er for voksne over 18 år med psykisk sårbarhed.

Centeret tilbyder mestringsvejledning i form af råd- og vejledningsforløb samt individuel og gruppebaseret støtteforløb efter servicelovens § 85. Råd- og vejledningsforløbene kan f.eks. være gruppeforløb med fokus på personlig- og social mestring, stemmehøring og posttraumatisk stress eller det kan være individuelle samtaleforløb. Mestringsvejledning yder også støtte i borgerens eget hjem eller i grupper efter servicelovens § 85. Mestringsvejledningen skal understøtte, at borgeren mestrer eget liv bedst muligt, f.eks. ved støtte og vejledning til at planlægge og igangsætte praktiske gøremål i hjemmet, fastholde beskæftigelse eller uddannelse og/eller støtte til at deltage i forskellige aktiviteter, der giver positivt livsindhold.

Centerets botilbud til målgruppen omfatter Vester Tværvej samt støttecentre Infanterivej, Sjællandsgade, Nørrebrogade og Solsorten. Boligerne er oprettet efter almenboliglovens § 105, og der ydes støtte til borgerne efter servicelovens § 85. Paderuphus er et midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107 og henvender sig primært til borgere mellem 18 og 30 år. Center for Psykiatri køber herudover pladser hos regioner og andre kommuner samt ved private leverandører.

1.1.2. Socialt Udsatte

Center for Psykiatri og Socialt Udsatte tilbyder ydelser til borgere over 18 år med komplekse problemer på flere livsområder, f.eks. dårlig økonomi og gæld, sindslidelse, misbrug og afhængighed af alkohol og stoffer, hjemløshed, prostitution samt mangelfulde sociale netværk.

Myndighedsafdelingen i centeret yder råd og vejledning til socialt udsatte borgere, visiterer til foranstaltninger samt følger op på disse.

Centerets tilbudsvifte til socialt udsatte borgere omfatter f.eks. rusmiddelbehandling, hjemløseindsats, bo- og aktivitetstilbud, væresteder, forsorghjem og en særlig indsats for udsatte unge.

Randers Kommune har etableret en række såkaldt skæve boliger til mennesker med særlige sociale problemer. Centeret driver selv botilbuddet Blommevej, hvor der er 10 selvstændige almene boliger tilknyttet støtte efter servicelovens § 85. Pladser købes herudover på Ladegården, som Randers Kommune har tegnet driftsoverenskomst med samt i tilbud uden for kommunen. Hertil er der Perron 4, et bo- og værested for udsatte borgere, samt Cafe Rusfri, der er et aktivitetstilbud til tidligere alkohol- og stofmisbrugere.

Rusmiddelcenter Randers tilbyder ambulans rusmiddelbehandling til alle borgere i Randers Kommune med alkohol- og/eller stofmisbrugsproblemer uanset misbrugets varighed, omfang eller karakter. Behandling af alkoholmisbrug forvaltes efter § 141 i sundhedsloven, stofmisbrugsbehandling efter servicelovens § 101, 101a, 107 og 110, mens lægefaglig behandling for stofmisbrug forvaltes efter sundhedslovens § 142.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

Borgere, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, kan optages på forsorgshjem jf. servicelovens § 110. I Randers findes tilbuddet på Hjørnестenen og Ungeherberget på Slotsgården, som er selvejende institutioner under Kirkens Korshær med driftsoverenskomst med Randers Kommune. Optagelsen sker ved personlig henvendelse, det såkaldte selvmøderprincip. Center for Socialt Udsatte betaler for udgifter til forsorgshjem for borgere fra Randers Kommune. Dog finansierer staten 50 % af udgifterne. Hertil er der fastsat en egenbetaling for logi på 98 kr. pr. døgn (2023-sats). Beløbet reguleres årligt. På et forsorgshjem kan borgere bo midlertidigt, indtil der findes en mere permanent løsning. Borgeren kan få rådgivning og støtte under opholdet samt sygepleje ved behov.

Centeret tilbyder mestringsvejledning bl.a. til borgere, som er hjemløse eller i risiko for at blive det. Borgerne er visiteret til støtten via hjemløsescreeninger og fremskudt rådgivning. Støtten kan indeholde hjælp til økonomi, praktiske opgaver, ledsagelse (f.eks. mødeaktiviteter med jobcenteret) og hjælp til at ændre eller komme ud af misbrug.

Som supplement til mestringsvejledningen er der etableret et ACT-team i centeret, der samarbejder om at yde en koordineret støtte til borgere med særlige komplekse problemer. Metoden ACT (Assertive Community Treatment) er en evidensbaseret metode, som har vist sig effektiv i forhold til at bekæmpe hjemløshed. ACT-indsatsen ydes som en intensiv, fleksibel, udgående, helhedsorienteret og tidsubegrænset indsats, der er tilrettelagt ud fra borgerens ønsker og behov. ACT-teamet kan bestå af mestringsvejledere, myndighedsrådgivere, sagsbehandlere fra jobcenteret, sygeplejersker, rusmiddelbehandlere og psykiatere.

Centeret varetager også en opsøgende indsats i form af en støtte-/kontaktpersonsordningen efter servicelovens § 99. Indsatsens formål er at få kontakt til borgere, som har behov for hjælp, men som endnu ikke er tilknyttet et kommunalt tilbud.

1.1.3. Handicap

Center for Handicap leverer tilbud til børn, unge med et handicap og voksne med et handicap eller en erhvervet hjerneskade. Udover at drive en række tilbud og indsatser har centeret en myndighedsafdeling, som yder råd og vejledning til borgere inden for de nævnte målgrupper. Myndigheden visiterer herudover til foranstaltninger samt følger op på disse.

Indsatserne til børn og unge under 18 år omfatter bl.a. døgntilbud og plejefamilier. Døgnpladser købes på Specialindsats for Børn og Unge – Møllerup, som drives af centret. Herudover køber centret døgnpladser ved regioner og andre kommuner samt ved private opholdssteder. Udover døgntilbud er der aflastningstilbud samt en række forebyggende indsatser bl.a. i form af rådgivning og træning.

På vegne af Børn og Skole driver Center for Handicap Lucernevejens Børnehaven, som er et dagtilbud til børn med betydelig og varigt nedsat funktionsevne og/eller gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Udgifter til køb af pladser i specialbørnehaven afholdes af Børn og Skole og andre kommuner.

På voksenområdet omfatter tilbuddene midlertidige eller længerevarende botilbud efter servicelovens § 107 og 108 samt bostøtte i en botilbudslignende boform efter servicelovens § 85 og almenboliglovens § 105. Borgerne har psykiske og flere af dem også fysiske funktionsnedsættelser. I boligerne får borgerne hjælp til almindelige, daglige funktioner samt pleje, omsorg eller behandling.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

Centerets tilbudsvifte omfatter herudover mestringsvejledning i form af råd- og vejledningsforløb samt individuel og gruppebaseret støtteforløb efter servicelovens § 85. Hertil yder centeret tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Ydelsen gives efter servicelovens § 96 og benævnes borgerstyret personlig assistance (BPA). Hertil kan centeret visitere op til 15 timers ledsagelse om måneden efter servicelovens § 97. Målgruppen er personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

1.1.4. Autisme, senhjerneske og læring

Center for Autisme, Senhjerneske og Læring driver en række bosteder samt mestringsvejledning for voksne borgere med autismspektrumsforstyrrelser og for borgere med senhjerneske. Botilbuddene ydes efter servicelovens voksenparagraffer som bostøtte i en botilbudslignende boform efter servicelovens § 85 og almenboliglovens § 105. Udgifter til køb af pladser på de nævnte tilbud afholdes af Center for Handicap. Et mindre antal pladser sælges til andre kommuner.

Som en del af centrets tilbudsvifte indgår også beskyttet beskæftigelse efter servicelovens § 103. Tilbuddet gives til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, særlige sociale problemer eller psykiske lidelser ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Hertil er der en række aktivitets- og samværstilbud efter servicelovens § 104, hvor formålet er at opretholde eller forbedre personlige færdigheder og livsvilkår.

Center for Autisme, Senhjerneske og Læring driver herudover Center for Specialundervisning for Voksne (CSV Randers), som har en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) for unge, som ikke kan profitere af de traditionelle ungdomsuddannelser.

Herudover omfatter centret de selvejende tilbud GAIA og Bifrost

1.2. Uden for servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter på 12,8 mio. kr. i 2023 uden for servicerammen.

1.2.1. Handicap

Området omfatter tabt arbejdsfortjeneste og nødvendige merudgifter i forbindelse med børn med handicap, hjemmepasningsordning og særlig transport. Området budgetlægges forfra hvert år. Budgettet baseres på foregående års regnskabsresultat og forventninger til det fremtidige forbrug.

Staten kompenserer kommunerne for en andel af udgifterne til særligt dyre enkeltsager på det sociale område. Budgetlægning på området er baseret på KL's skøn over udviklingen i indtægterne på landsplan fra den centrale refusionsordning.

Hertil omfatter området husleje i ældreboliger, compensation for merudgifter og statsrefusion af særligt dyre enkeltsager.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

Huslejeindtægter på handicap- og ældreboliger administreres af boligforeninger. Boligerne udlejes til voksne handicappede.

Der ydes økonomisk kompensation til borgere over 18 år, når de har merudgifter, som er en følge af en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne jf. lov om social service § 100.

Staten kompenserer kommunerne for en andel af udgifterne til særligt dyre enkeltsager på det sociale område. I forbindelse med budget 2023 er det besluttet, at refusionsindtægterne gøres til en del af socialområdet økonomi. Herved tilfalder en stigning i indtægterne som følge af flere særligt dyre sager området, der har stigende udgifter og omvendt.

2. Budgetforudsætninger

Det samlede budget til socialområdet er fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2023, tilrettet nye lovgivninger på området samt demografireguleret i henhold til befolkningsudviklingen.

2.1. Tildelingsmodel

Ydelserne på socialområdet er fortrinsvis takstbelagte og registreres med pris, periode og omfang på den enkelte person. På baggrund heraf er der basis for at udarbejde et dispositionsregnskab på enkeltsagsniveau inden for de forskellige ydelsestyper, målgrupper og områder.

2.1.1. Opbygning af tildelingsmodellen

Oplysninger på enkeltsagsniveau, kombineret med nogle forudsætninger om antal personer og gennemsnitsprisen for disse, danner både grundlag for at udarbejde budget og for den løbende økonomiopfølgning på de enkelte områder.

Oplysningerne indgår i ledelsesinformation, som bidrager til at skabe overblik over ressourcer og aktivitet på socialområdet, f.eks. information om udviklingen i antal personer, der modtager en given ydelse, ydelsens gennemsnitspris, de dyreste sager, eller hvor mange borgere, der modtager et tilbud inden for et område.

2.1.2. Demografi

Reguleringen for socialområdet dækker børn og voksne med handicap, psykiatri samt socialt udsatte. Tabellen viser et reguleringsbehov på 12,2 mio. kr. i 2023 stigende til 19,5 mio. kr. i 2026.

Demografiregulering social (1.000 kr.)	2023	2024	2025	2026
0-18 årig	83	114	191	301
19-65 årige	1.715	3.378	4.881	6.961
66+ årige	691	1.296	1.902	2.512
I alt	2.489	4.788	6.974	9.773
Efterreg i 2021 (i 23 PL)	9.748	9.748	9.748	9.748
I alt inkl. efterreg.	12.237	14.536	16.722	19.521

Som det fremgår af tabellen vedrører 9,7 mio. kr. af den samlede demografiregulering i 2023 en efterregulering for 2021. Efterreguleringen for 2021 er beregnet på basis af udgiftsudviklingen på landsplan fra regnskab 2020 til regnskab 2021. Der reguleres med 50 % af landsplansudviklingen for

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

at udjævne reguleringerne og forhindre store udsving mellem årene. Beregning af efterreguleringen for 2021 fremgår af følgende tabel.

Efterregulering vedr. 2021 (socialområdet)	Mio. kr.
Vækst hvis landsudvikling (100 %)	20.334
50 % af landsudvikling	10.167
Indregnet demografiregulering 2020-21 (ex. efterregulering vedr. 2019)	692
Efterreguleringsbehov *	9.475*

*I 2023-priser udgør beløbet 9,75 mio. kr.

Det samlede demografibeløb på 12,2 mio. kr. i 2023 er indregnet i basisbudgettet for 2023-26. De beregnede stigninger fra 2024 og frem fastholdes i den centralt placerede demografipulje og vil blive udmøntet i forbindelse med de kommende års budgetlægninger.

3. Ændringer på området

Nedenstående tabel viser, hvilke ændringer der er indarbejdet i Budget 2023-26 i forhold til Budget 2022. Tabellen uddybes i nedenstående afsnit.

Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov	Ændring til 2023	Ændring til 2024	Ændring til 2025	Ændring til 2026
Udgangspunkt 2022-budget	607,7	607,7	607,7	607,7
Budgetopfølgninger				
3. bf 2021	0,1	0,1	0,0	0,0
1. bf 2022	0,3	0,3	0,3	0,3
Budgetaftale 2023				
Blå Paraply	0,2	0,2	0,0	0,0
Demografi - socialområdet	12,2	12,2	12,2	12,2
Feriecamp	0,5	0,0	0,0	0,0
Frivillighedsværket - reduceret tilskud	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
SAM-foreningen	0,6	0,0	0,0	0,0
Selvhjælp Randers	0,2	0,2	0,0	0,0
Socialområdet - økonomisk handleplan 2023-2026	5,1	5,1	3,6	3,2
Budgetændringer tidligere år				
Effektiviseringsbidrag	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
Styrkelse af børnehandicap - investeringsmodel (2022)	0,0	-3,8	-3,8	-3,8
Matrikel-/murstenløse tilbud - investeringsmodel (2022)	2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Styrkelse af egne voksentilbud - investeringsmodel (2022)	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0
Øvrige fra budgetaftale 2022	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Øvrige fra budgetaftale 2021	0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Øvrige ændringer				
Ingen prisfremskrivning 2023	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Lov og cirkulæreprogram	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3
PI og øvrige ændringer	-1,1	-1,0	0,2	0,1
I alt	621,7	612,3	611,5	611,1

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

3.1. Demografi og øvrige store ændringer

Reguleringen for socialområdet dækker børn og voksne med handicap, psykiatri samt socialt udsatte og viser et reguleringsbehov på 12,2 mio. kr. i 2023 jf. afsnit 2.1.2.

3.2. Budgetaftale 2023-2026

Der er i forbindelse med budgetaftalen for 2023-26 vedtaget en økonomisk handleplan for socialområdet, hvor der er afsat driftsmidler på 5,8 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 samt 4,3 mio. kr. i 2025 og 3,9 mio. kr. til at understøtte arbejdet med handleplanen og de heri indeholdte investeringer.

I budgetaftalen 2023-26 er der givet tilskud til frivillige foreninger på 1 mio. kr. i 2023, som består af 0,2 mio. kr. til Den Blå Paraply, 0,6 mio. kr. til SAM foreningen og 0,2 mio. kr. til Selvhjælp Randers samt 0,5 mio. kr. til Feriecamp Randers. Frivilligværkets tilskud er reduceret med 0,5 mio. kr. fra 2023 og frem.

3.3. Budgetaftale tidligere år

I forbindelse med tidligere års budgetvedtagelser er der her truffet beslutninger, som også betyder ændringer i budget 2023-2026.

- Der blev i budgetaftale 2022-25 givet 3,8 mio. kr. i 2022 og 2023 til styrkelse af børnehandicapområdet.
- Hertil blev der afsat 2,1 mio. kr. i 2022 og 4,2 mio. kr. i 2023 til flere murstensløse tilbud på socialområdet.
- Der blev i budgetaftalen 2022-25 givet 1 mio. kr. i 2022 til kompetenceudvikling mv. til styrkelse af socialrådets egne botilbud. Bevillingen er reduceret med 0,9 mio. kr. i 2023 og bortfalder helt fra 2024 og frem.
- Udmøntning af effektiviseringsbidrag reducerer budgettet med 2,3 mio. kr. i 2023-2026.
- Øvrige ændringer fra budgetaftalen 2020 dækker tekniske korrektioner og PL tidligere år. Dette reducerer budgettet med 1 mio. kr. fra 2022 og frem.

3.4. PL og øvrige ændringer

Hertil er der følgende ændringer til budget 2023:

- Som følge af ingen prisfremskrivning i 2023-26 nedreguleres budgettet med 1,2 mio. kr. årligt.
- På baggrund af lov og cirkulæreprgrammet er der en reduktion af budgettet på 0,4 mio. kr. i 2023 og frem.
- Hertil udgør PL og øvrige ændringer en reduktion på 1,1 mio. kr. i 2023

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

4. Yderligere oplysninger

4.1. Oversigt over aftaleenheder

Aftaleenheder	Nettobudget 2023 (mio. kr.)
Psykiatri og Socialt Udsatte	139,5
Handicap	451,5
Autisme, senhjerneskade og læring	30,6

4.2. Takster og nøgletal

4.2.1. Takster

Takster for 2022-2023 fremgår af følgende oversigt:

Forsorgshjem	Takst for 2023	Takst for 2022
Kost	84,00	81,00
Logi	98,00	95,00

Botilbud - Voksne handicappede	Takst for 2023	Takst for 2022
Fuldkostpakke, pr. måned	3.515,00	3.445,00
Midlertidigt ophold pr. døgn	116,00	113,00

4.2.2. Nøgletal

Randers Kommunes udgifter på det specialiserede område er relativt høje i sammenligning med de øvrige 6-by kommuner (Aarhus, Aalborg, Esbjerg, Odense og København). Særligt ses høje udgifter inden for botilbud og dagtilbud til voksne med handicap. Udgifterne til udsatte borgere og til psykiatri i Randers Kommune ligger i midterfeltet.

Gennemsnitsprisen pr. plads/enhedsprisen i Randers Kommune er på de fleste områder lav i forhold de øvrige 6-byer. Dette gælder f.eks. kvindekrisecentre, alkoholbehandling, mestringsvejledning og botilbud inden for handicap og psykiatriområdet.

Kombinationen af relativt høje udgifter pr. borger i Randers Kommune trods generelt lave enhedspriser skal ses i sammenhæng med, at der er forholdsvis mange borgere i Randers Kommune med handicap. Tilsvarende er der lidt flere borgere på psykiatri og misbrugsområdet, som har brug for indsats og ydelser sammenlignet med de øvrige 6-by kommuner. De enkelte nøgletal på området fremgår af den seneste 6-by nøgletalsrapport for 2021 jf. følgende link.

[Den seneste 6-by nøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

5. Anlægsprojekter

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Styrkelse egne voksentilbud BA22-2025	4,9	0,0	0,0	0,0
Økonomisk handleplan BA23-26	0,0	6,5	8,2	5,5
I alt	4,9	6,5	8,2	5,5

5.1. Styrkelse egne voksentilbud BA 2022-25

I budgetaftalen 2022-25 blev der afsat 2,7 mio. kr. i 2022 og i 2023 4,7 mio. kr. (4,9 mio. kr. i 2023-priser) til styrkelse af socialrådets egne botilbud. Midlerne er afsat til etablering af 16 nye botilbudspladser på voksenområdet i 2022-23 og 1 fleksbolig årligt (separat/enkeltvist) i 2022-23. Boligerne opføres som almene ældre/handicapboliger med tilhørende servicearealer.

Første etape af de nye boliger blev godkendt på byrådsmøde 12. sept. 2022 i form af 10 boliger på Bosted Neptunvej godkendt. Tilbuddet er til borgere, der ikke altid har brug for det tætte fællesskab med andre beboere, men hvor de fysiske rammer giver mulighed for at vælge aktiviteter og fællesskab til og fra. Anlægsprojektet sendes i licitation oktober/november, og der forventes at blive taget det første spadestik til byggeriet primo 2023.

Hertil har byrådet den 14. november 2022 godkendt planerne for udvidelse af Bosted Marienborgvej, afdeling Huset, med 2 boliger til borgere med store funktionsnedsættelser. Afdelingen har i dag 6 boliger til borgere inden for den samme målgruppe. Under forudsætning af byrådets godkendelse af licitationsresultatet, kan byggeriet igangsættes primo 2023 og forventes at være færdigt i august 2023.

5.2. Økonomisk handleplan 2023-26

Som en del af budgetaftalen 2023-26 blev der vedtaget en økonomisk handleplan for socialområdet, som har til formål at mindske de kommende års udgiftsstigninger på området. Planen indeholder bl.a. dele af en ny bolighandlingsplan på socialområdet, hvortil de afsatte anlægsmidler i 2024-26 vedrører etablering af et nyt midlertidigt botilbud med 15 boliger og et nyt længerevarende botilbud med 15 boliger.

Nedenfor følger anlægsskemaer for de to anlægsprojekter.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

Anlægsprojekt: Styrkelse af socialområdet egne botilbud (BA22-2025)

Bevillingsprogramnummer: 9234000003

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter	2.700	4.900				7.600
Indtægter						
I alt	2.700	4.900				7.600

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
I alt			

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Aftalepartierne ønsker at styrke Randers Kommunes egne botilbud til borgere over 18 år med en kombination af diagnoser/mental retardering og/eller i kombination med autismspektrumsforstyrrelser. Tilbuddet er til en gruppe af borgere med omfattende støttebehov på et niveau svarende til årlige udgifter på mere end 1 mio. kr. pr. sag.

Tilbuddet forventes udformet som 1-2 fysiske afdelinger i tilknytning til et af socialrådets tilbud, som i dag har ledigt grundareal - den ene afdeling med 8 pladser inden for målgruppen af borgere med udviklingshæmning og autisme og den anden afdeling med 8 pladser til borgere med udviklingshæmning og psykiatri.

Tilbuddet kan eventuelt også udformes som mindre, separate boliger, der administreres af og ligger fysisk i nærheden af et eksisterende tilbud. Ved etablering af mindre, separate boliger vil der være mulighed for at skabe et tilbud, som fleksibelt tilrettelægges efter borgernes konkrete støttebehov.

På byrådsmøde 12. sept. 2022 blev plan for opførelse af de 10 første boliger godkendt. Boligerne etableres i tilknytning til Bosted Neptunvej. Anlægsprojektet sendes i licitation oktober/november, og der forventes at blive taget det første spadestik til byggeriet primo 2023.

Hertil har byrådet den 14. november 2022 godkendt planerne for udvidelse af Bosted Marienborgvej, afdeling Huset med 2 boliger til borgere med store funktionsnedsættelser. Afdelingen har i dag 6 boliger til borgere inden for den samme målgruppe. Under forudsætning af byrådets godkendelse af licitationsresultatet, kan byggeriet igangsættes primo 2023 og forventes at stå færdigt i august 2023.

Socialudvalget - Tilbud til børn, unge og voksne med særlige behov

Del 2

Anlægsprojekt: Økonomisk handleplan BA 2023-26

Bevillingsprogramnummer: 9234000006

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter			6.500	8.200	5.500	20.200
Indtægter						
I alt			6.500	8.200	5.500	20.200

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
I alt			

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Som en del af budgetaftalen 2023-26 blev der vedtaget en økonomisk handleplan for socialområdet, som har til formål at mindske de kommende års udgiftsstigninger på området. Planen indeholder bl.a. dele af en ny plan for udbygning af boligmassen på socialområdet.

Behovet for flere boliger på socialområdet skyldes, at der i dag er en udfordring med at tilbyde lokale tilbud, hvilket betyder, at mere end halvdelen af botilbuddene leveres af eksterne leverandører. Med udbygningen af boligmassen bliver det muligt at tilbyde flere borgere et tilbud inden for kommunegrænsen tæt på borgernes netværk og lokalområde.

Med budgetaftalen 2023-26 er der afsat anlægsmidler i 2024-26 til etablering af et nyt midlertidigt botilbud med 15 boliger og et nyt længerevarende botilbud med 15 boliger. Boligerne forventes klar til indflytning i fjerde kvartal 2026.